

УДК 347.73

В. Ф. Коваль

МІСЦЕ ПОДАТКОВОЇ МІЛІЦІЇ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Досліджено теоретичні погляди вчених щодо місця податкової міліції в системі органів державної влади. З урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду обґрунтовано авторську позицію з цього питання.

Останнім часом у зв'язку з проведенням адміністративної та судово-правової реформ висловлюються нові аргументи «за» і «проти» існування, розширення функцій і повноважень податкової міліції, зміни її статусу та місця у системі державної влади.

Одні дослідники, приводячи низку аргументів щодо збереження податкової міліції саме у структурі ДПС України, як одного із її підрозділів, вважають, що податкова міліція повинна залишатися в системі існуючих податкових органів. На думку інших, підрозділи податкової міліції не повинні бути у структурі ДПС України. Їх місце – у складі іншого, вже існуючого мілітаризованого правоохоронного органу. Мова йде про уведення податкової міліції до складу Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС), адже вона є різновидом міліції. Деякі вчені пропонують створити новий, самостійний орган державної (виконавчої) влади, відокремивши податкову міліцію від ДПС України і реорганізувавши її в самостійний орган кримінальної юстиції в системі Міністерства фінансів – Фінансову поліцію. Водночас опоненти вважають, що підрозділи податкової міліції Україні не потрібні взагалі, і як аргумент наводять приклади тих країн, де збір податків та контроль за їх сплатою ведуть державні фінансові органи, які не виконують оперативно-розшукові, кримінально-процесуальні та охоронні функції [1, с. 349–350].

Проблема визначення місця податкової міліції в системі державної влади досліджувалась такими вітчизняними вченими, як В. Антипов, В. Білоус, А. Воронова, І. Голосніченко, О. Долгій, Г. Забарний, Р. Каложний, М. Коваль, В. Кириченко, М. Кучерявенко, О. Мацелик, П. Мельник, О. Мінаєва, Д. Мулявка, Н. Нижник, А. Новицький, О. Онишко, С. Позняков, А. Савченко, В. Шкарупа та інші. Втім, не дивлячись на широкий спектр наукових публікацій із цього питання, багато питань у цій сфері ще не дістали належного осмислення, залишаючись дискусійними. На сьогодні практично відсутні дослідження податкової міліції з точки зору визначення її місця у механізмі органів виконавчої влади і сучасної держави в цілому з урахуванням позитивного досвіду зарубіжних країн та нового етапу податкової реформи в Україні. Тому метою цієї статті є аналіз існуючих науково-практичних поглядів щодо місця податкової міліції в системі органів державної влади.

Відомо, що в різних країнах історично склалися різні моделі податкової міліції – від підрозділу з чіткими обмеженими повноваженнями, що входить до складу іншого державного органу, до самостійного незалежного й потужного державного органу по боротьбі з економічними злочинами. Так, аналізуючи світовий досвід в галузі боротьби з правопорушеннями у сфері оподаткування, можна виділити чотири основні підходи до створення відповідних спеціалізованих органів. Найбільш радикальний з даних підходів – створення єдиного воєнізованого органу, який об'єднує функції усіх органів фінансового контролю. Італія – єдина країна, яка реалізувала даний принцип: податкова поліція в цій країні уявляє собою підрозділ Фінансової гвардії Італії, а податкової служби як окремого органу не існує. Найбільш розповсюдженим у світовій практиці підходом є створення податкової служби та податкової поліції в якості незалежних органів. При цьому податкова поліція здійснює оперативно-розшукову діяльність та розслідування податкових злочинів. Так, у Швеції в 1993 р. створена Фінансова поліція, у Російській Федерації (далі – РФ) у тому ж році виділилася зі складу податкових органів та отримала статус незалежної від них Федеральна служба податкової поліції. Третій підхід передбачає створення у складі податкових органів спеціальних підрозділів по боротьбі зі злочинами у сфері оподаткування. Прикладом реалізації такого підходу можуть бути податкові органи США, Японії, Швейцарії, Німеччини. В цих країнах підрозділи, що мають право розслідувати злочини у сфері оподаткування та здійснювати необхідні оперативно-розшукові заходи, входять до складу податкових органів, маючи більшу чи меншу самостійність. Так, у США Служба внутрішніх доходів включає до себе Управління податкових розслідувань, до компетенції якого належить оперативна робота, криміналістичні дослідження, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності податкових органів. Четвертий підхід обумовлює відсутність податкової поліції як спеціалізованого органу та здійснення заходів по боротьбі з правопорушеннями у сфері оподаткування правоохоронними органами загальної компетенції – поліцією, міліцією, прокуратурою тощо.

Останніми роками в Україні триває досить гостра дискусія щодо ролі та місця, функцій та організації діяльності податкової міліції України. Серед причин, що лежать в основі таких дискусій, на нашу думку, є недостатня результативність взаємодії окремих підрозділів податкових органів. Крім того, правознавці занепокоєні тим, що ДПС України має право не тільки перевіряти порядок сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) шляхом вивчення документів бухгалтерського і податкового обліку та звітності, але ще й виконує оперативно-розшукові та кримінально-процесуальні функції, що значно підсилює її роль у державі [1, с. 349–350].

Водночас необхідність у здійсненні підрозділами ДПА і фіскальних, і правоохоронних функцій є об'єктивною. Разом з тим стан

реалізації цих функцій переконливо свідчить, що проблема реформування діяльності податкових органів не лише не знімається із порядку денного, а навпаки, її розв'язання ускладнюється. Проблема переходить у площину пошуків резервів поглиблення взаємодії між окремими підрозділами, що ґрунтуватиметься на чіткому визначенні змісту і функцій їх діяльності як основи побудови організаційної та функціональної структур цих підрозділів. Досягти цього, на наш погляд, можна завдяки гармонійному поєднанню двох напрямів пошуків, один з яких базується на відповідному теоретичному підґрунті, а другий забезпечує адекватність економічній реальності та завданням держави.

Як зазначалося вище, окремі науковці та практичні працівники вносять пропозиції про виведення податкової міліції зі складу органів ДПС. Так, у 2005 р. у своїй передвиборчій програмі «Десять кроків назустріч людям» тоді ще кандидат на посаду Президента України В. А. Ющенко пропонував ліквідувати податкову міліцію як орган державної влади, а її функції передати до МВС та ДПС України. Крім того, з 2004 р. до Верховної Ради України неодноразово подавалися законопроекти з пропозиціями про передачу штату та функцій податкової міліції Міністерству внутрішніх справ.

Зокрема, у 2008 р. народний депутат Г. Г. Москаль подав на розгляд парламенту проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо реорганізації податкової міліції)». Як зазначалося у пояснювальній записці, на підрозділи Державної служби боротьби з економічною злочинністю (далі – ДСБЕЗ) покладені завдання по боротьбі з корупцією, злочинами проти власності, у сфері господарської та службової діяльності, а на підрозділи податкової міліції – завдання по боротьбі зі злочинами у сфері оподаткування, які є лише незначною складовою частиною злочинів у сфері господарської діяльності. Тому планувалося ліквідувати підрозділи податкової міліції ДПА України, передавши їх функції органам МВС України, і створити у структурі органів внутрішніх справ (далі – ОВС) єдиний орган боротьби із злочинністю у сфері економіки [2]. Законопроект було відхилено.

На думку керівника Федеральної служби з економічних і податкових злочинів (далі – ФСЕПЗ) РФ С. В. Верьовкіна-Рахальського, результативно боротися з криміналом у економічному секторі можна лише об'єднавши зусилля всіх правоохоронних органів. Враховуючи, що економічні злочини майже завжди пов'язані зі злочинами податковими, нагальною потребою є поєднання сил для їх виявлення, розслідування та припинення [3]. Саме з цією метою відбулося вклюдження податкової міліції РФ до складу іншого правоохоронного органу – МВС та створення в структурі центрального апарату МВС РФ ФСЕПЗ, яка є складовою частиною сил кримінальної міліції.

На думку А. І. Аркуши, уведення податкової міліції до складу структури МВС України сприяло б підвищенню ефективності вза-

ємодії зі спецпідрозділами по боротьбі з організованою злочинністю й вирішенню безлічі питань з координації їх спільної діяльності [4, с. 110].

О. Є. Користін також вважає, що для підвищення ефективності боротьби зі злочинними проявами у сфері економіки доцільно об'єднати зусилля правоохоронних органів, а саме Департаменту ДСБЕЗ та податкової міліції. Це дало б можливість розкривати складні господарські злочини з використанням оперативних можливостей підрозділів ОВС, податкової міліції та професійних знань і навичок ревізорів, подолати міжвідомчі бар'єри у тлумаченні та застосуванні фінансового, кримінального та кримінально-процесуального законодавства, підвищити відповідальність за кінцеві результати у боротьбі зі злочинами у сфері економіки [5, с. 241]. Втім, ніщо не заважає досягати позитивних успіхів у розкритті економічних злочинів і нині, коли податкова міліція та підрозділи по боротьбі з економічною злочинністю МВС існують окремо одні від інших. Питання лише у налагодженні дієвої взаємодії цих органів.

Відомо, що утримання підрозділів податкової міліції недешево обходиться державі. Однак лише наявність у структурі ДПС підрозділів, наділених повноваженнями у сфері оперативно-розшукової та кримінально-процесуальної діяльності, є вагомим стримуючим фактором для порушників податкового законодавства. Для держави структура, яка дозволяє наповнювати бюджет за теперішніх непростих умов, є необхідною. І повинна податкова міліція існувати саме у структурі ДПС. Спроба включити податкову міліцію в структуру МВС України вже мала місце і не дала позитивного результату [1, с. 350].

В. М. Вересов вказує, що проблематичним з точки зору теорії державного управління є входження мілітаризованого структурного підрозділу до цивільного органу з підпорядкуванням керівництву останнього. Головну причину науковець вбачає у тому, що мілітаризована державна служба має специфічні риси, які не притаманні іншим видам державної служби. Наявні особливості мілітаризованої служби, яка здійснюється співробітниками податкової міліції, з одного боку, знижують ефективність управління нею з боку цивільного органу – ДПС України, з іншого – містять у собі загрозу перетворення останньої в орган з надзвичайними можливостями, оскільки, на відміну від інших цивільних органів виконавчої влади, цей орган має у своєму підпорядкуванні мілітаризовану структуру. На думку вченого, саме вирішення цієї проблеми мав на увазі Президент України, який Указом від 15.12.1999 № 1573/99 «Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади» зобов'язав Кабінет Міністрів України внести у тримісячний строк пропозиції щодо впорядкування переліку центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні військові та воєнізовані формування. Але, нажаль, таке впорядкування дотепер не відбулося [6, с. 72–73].

Підсумовуючи викладене М. В. Вересов дійшов висновку, що, зважаючи на функції податкової міліції, які є специфічними для правоохоронних органів, її структурну побудову і особливості, приналежності мілітаризованому органу державної влади, входження цієї структури до будь-якого цивільного органу державної влади є недоцільним. Розв'язання цієї проблеми він бачить у відокремленні податкової міліції від цивільних органів. На думку науковця, можливі такі варіанти вирішення цього питання: 1) створення нового, самостійного органу державної виконавчої влади; 2) включення податкової міліції до складу іншого, вже існуючого мілітаризованого правоохоронного органу [6, с. 74].

Якщо йдеться про ліквідацію податкової міліції, то вважаємо, що це значно ускладнить розслідування податкових правопорушень, оскільки податкову перевірку за законом будуть проводити органи ДПС України, а для досудової перевірки матеріали передаватимуть іншій установі. Тому на стадії документування взаємодія між контрольно-перевірочним органом та оперативними підрозділами буде доволі проблематичною. Крім того, ми можемо втратити унікальний чотирнадцятирічний досвід, який отримали оперативні працівники та слідчі податкової міліції. Тим більше, що співробітники податкової міліції розслідують специфічні види злочинів. Ознаки цих правопорушень переважно виявляються у ході документальних перевірок та оперативно-розшукових заходів, а їх розслідування вимагають відповідної кваліфікації слідчих.

Співробітники податкової міліції, яка, зауважимо, працює в системі органів ДПС та постійно взаємодіє з її цивільними підрозділами, мають унікальну можливість користуватися всіма інформаційними ресурсами податкової служби, які оновлюються та аналізуються щоденно. Однак, у випадку передачі функцій податкової міліції іншим держустановам такі можливості будуть втрачені. На наш погляд, в цьому випадку підрозділи податкової міліції втратять оперативність та інформаційно-аналітичну підтримку.

У разі виходу податкової міліції з підпорядкування ДПС і створення на її базі окремої структури податкова служба буде позбавлена потужного та дієвого підрозділу, здатного реально протистояти кримінальним злочинам у сфері оподаткування, оскільки для відпрацювання ефективних методів протидії правопорушенням потрібне тісне спілкування між оперативником, ревизором і слідчим. Якщо ж податкова міліція увійде до складу іншого відомства, буде втрачено дієвість та оперативність. Тому не варто передавати функції податкової міліції до МВС, оскільки такі дії обов'язково призведуть до розбалансування всієї системи органів податкової служби, створять реальну загрозу невиконання бюджету, тобто небезпеку економічній стабільності держави.

На підтвердження доцільності функціонування податкової міліції у складі ДПС України можна навести такі дані. За результатами діяльності підрозділів податкової міліції, у направлених

слідчими податкової міліції до суду кримінальних справах відшкодовано понад 481 млн грн збитків, виявлено більше 2 тис. фактів ухилення від сплати податків в особливо великих розмірах (це понад 2,3 млн грн для кожного випадку), забезпечено збір ПДВ у сумі 76,1 млрд грн, що на 42 % більше показника 2010 р. Тільки по закінчених слідчими податкової міліції кримінальних справах за 2011 р. до бюджету відшкодовано майже 0,5 млрд грн завданих злочинами збитків, що на 20 % більше, ніж за 2009–2010 рр. разом узяті [7].

На думку М. М. Фрідман-Козаченко у випадку відокремлення підрозділів податкової міліції від ДПС або передачі їх функцій до будь-якої іншої державної установи (зокрема, як обговорюється, до МВС), буде втрачена налагоджена роками взаємодія між підрозділами ДПС. Оперативники та слідчі будуть віддалені від ревізорського апарату, що негативно вплине на якість документування злочинів; вони також будуть позбавлені можливості здійснювати оперативно-аналітичну роботу з великими обсягами інформації фінансово-економічного змісту, яка щоденно обробляється в електронних базах даних ДПС України. Налагодження взаємодії між двома різними установами вимагатиме певного часу, що призведе до збільшення документообігу та додаткових витрат бюджетних коштів, а деякі елементи взаємодії будуть назавжди втрачені. У той самий час ефективна діяльність податкової міліції справляє суттєвий профілактичний вплив на суб'єктів господарювання, стимулює добровільну сплату податків [8, с. 154].

Цю ж позицію займає й О. О. Бригінець. На його думку, створення податкової міліції у складі ДПС дозволило значно підвищити ефективність боротьби зі злочинами та іншими правопорушеннями у сфері оподаткування, що було досягнуто внаслідок поєднання зусиль оперативних працівників, податкових ревізорів і слідчих [9, с. 198]. Крім того, вчений зазначає, що присутність податкової міліції у структурі органів ДПС забезпечила реалізацію постійної взаємодії працівників податкової міліції зі співробітниками інших підрозділів податкової служби, які здійснюють контроль за справлянням різних видів податків, своєчасним отриманням інформації та матеріалів про правопорушення, наданням кваліфікованих консультацій з питань оподаткування. Науковець також відмічає, що наразі у ДПС України створено належні умови для успішного функціонування податкової міліції, удосконалення організації і постійного підвищення ефективності її діяльності, професійної майстерності її працівників, завдяки чому вона вносить значний вклад у справу боротьби зі злочинністю у сфері економіки, відшкодування нанесених правопорушеннями збитків та забезпечення надходжень до державного бюджету [9, с. 199].

У науковій та публіцистичній літературі все частіше лунають думки щодо створення на базі податкової міліції нового, самостійного органу державної виконавчої влади. В літературі навіть висловлюється точка зору, відповідно до якої податкова міліція

визнається самостійним специфічним правоохоронним органом [10, с. 214]. Проте, чинне законодавство не надає податковій міліції статусу самостійного органу у складі ДПС. Підрозділи податкової міліції не становлять самостійної організаційно-відособленої системи органів державного управління, а входять до виконавчорозпорядчих органів лише як структурні підрозділи. Тому слід погодитись з О. О. Бандуркою щодо неможливості визначення правового статусу податкової міліції як правоохоронного органу окремо від органів податкової служби [11, с. 134]. Водночас органи податкової міліції мають низку повноважень, які характеризують їх не лише як організаційну частину місцевих органів податкової служби, а й як самостійні органи, наділені власною спеціальною компетенцією, що перебуває у тісному функціональному зв'язку з компетенцією органів податкової служби.

Вважаємо, що у найближчій перспективі податкову міліцію можливо реорганізувати в окремий, самостійний державний правоохоронний орган – Податкову або Фінансову поліцію. Ставши самостійною структурою, податкова поліція отримає всі основні права правоохоронного органу, і це відразу ж позначиться на результативності її дій. Кількість виявлених порушень податкового законодавства буде зростати. Відповідно зростуть і суми, повернені до державного бюджету. Підтвердженням цього є десятирічний досвід існування у такому статусі податкової поліції в РФ. До того ж, на відміну від РФ, у складі української податкової міліції є слідчі підрозділи, яких не було в РФ, що і стало приводом до її подальшого реформування.

Найбільш частіше обговорюється це питання у зв'язку з можливістю об'єднання податкової та митної служб (далі – ДМС). Пропонується у Міністерстві фінансів України зосередити всі функції, пов'язані з наповненням і плануванням бюджетних витрат. Для цього йому необхідно підпорядкувати ДМС та ДПС України. При цьому функції податкової міліції доцільно передати до фінансової міліції, яка, в свою чергу, може бути створена шляхом об'єднання відповідних підрозділів МВС України.

Позитивним прикладом у цьому контексті може бути досвід Грузії. Так, у Мінфіні Грузії була створена Служба доходів, в яку входять податковий, митний департаменти і фінансова поліція, яка з 01.12.2009 функціонує під назвою «Слідча служба Міністерства фінансів» [12]. Відповідно, працівники цих департаментів збирають податки, а фінансові поліцейські – розслідують злочини податкового та митного характеру. У створеній слідчій службі є власний загін спеціального призначення та мережа конспіративних співробітників; вона оснащена правом використовувати фізичний примус, спеціальні засоби і вогнепальну зброю, проводити експертизу.

У вересні 2011 р. М. Я. Азаров виступив за якнайшвидше об'єднання державних податкової та митної служб [13]. Віце-

прем'єр-міністр України – міністр соціальної політики України С. А. Тігіпко також допускає об'єднання державних митної та податкової служб для покращення їхньої роботи [14]. Водночас В. І. Хорошковський відзначає, що злиття податкової та митної служб на даний момент є проблематичним [15]. Втім, наразі відбуваються процеси координації діяльності цих служб, які свідчать про певні кроки у напрямку їх подальшого об'єднання і створення ефективного фіскального блоку. Йдеться про діяльність у рамках реалізації ініціативи Адміністрації Президента про створення Державної служби доходів.

На підставі проведеного дослідження можна запропонувати такі висновки:

1. Створення податкової міліції стало необхідною умовою управління податковою системою. Поряд з ДМС, підрозділами по боротьбі з економічними злочинами МВС податкова міліція є частиною сил, що забезпечують економічну безпеку України.

2. За період свого існування податкова міліція підтвердила не лише доцільність створення її у структурі ДПС України, але і необхідність подальшого розвитку. Аналіз діяльності підрозділів податкової міліції свідчить не лише про посилення боротьби з економічною злочинністю у сфері оподаткування, але і суттєво сприяє формуванню дохідної частини бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів.

2. Реформування податкової міліції шляхом її ліквідації або передачі її функцій іншій державній установі зараз є недоцільним. Зокрема, передача функцій податкової міліції іншому відомству вимагатиме значних матеріальних витрат з державного бюджету, правового та організаційно-технічного забезпечення. Такий крок може здійснюватися лише поетапно за наявності відповідної нормативної бази.

4. Податкова міліція в подальшому має стати самостійним і незалежним органом державної влади. Підпорядкованість чи підзвітність податкової міліції, як і організаційне входження її до системи іншого державного органу (Міністерства фінансів, Міністерства економіки, МВС тощо), не має впливати та результативність взаємодії окремих підрозділів податкових органів.

Перспективним у подальшому є наукова розробка питань, пов'язаних з правовим регулюванням як внутрішньої, так і зовнішньої взаємодії податкової міліції з іншими структурними підрозділами ДПС України, зокрема визначення принципів і форм, задань і функцій такої взаємодії.

Список літератури: 1. Чигрина Г. Л. Податкова міліція як суб'єкт боротьби з правопорушеннями у сфері оподаткування / Г. Л. Чигрина // Напрями удосконалення протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності : зб. наук. пр. за матер. круглих столів, наук.-практ. семінару та Міжнар. наук.-практ. конф. / НДІ фінанс. права. – К. : Алерта, 2010. – 352 с. 2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо реорганізації податкової міліції)» від 18.01.2008 № 1381

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=31407. 3. Веревкин-Рахальский С. В. Ни одно уголовное дело не дано в архив : [интервью] [Електронний ресурс] / Сергей Владимирович Веревкин-Рахальский ; Наталья Козлова, Татьяна Мироненко // Российская газета. – 06.08.2003. – № 3269. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2003/08/06/177.html>. 4. Аркуша Л. І. Проблеми взаємодії та інформаційного забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з економічною організованою злочинною діяльністю Л. І. Аркуша // Інформаційне забезпечення протидії організованим злочинам : зб. наук. ст. / за ред. М. П. Орзіха, В. М. Дрьоміна. – Б-ка ж-лу «Юридичний вісник». – О. : ФЕНИКС, 2003. – С. 109–117. 5. Користін О. Є. Економічна безпека : навч. посіб. / О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко. – К. : КНТ, 2009. – 400 с. 6. Вересов В. М. Проблеми вдосконалення правового статусу податкової міліції / В. М. Вересов // Кримський юридичний вісник. – 2008. – Вип. 2 (3) : Адміністративна реформа та проблеми вдосконалення діяльності правоохоронних органів. – С. 68–77. 7. Головне в діяльності податкової міліції ДПС України – економічний ефект [Електронний ресурс] / Прес-служба ДПС України. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=342444&cat_id=90622. – 06.12.2011. – Назва з екрана. 8. Фрідман-Козаченко М. Податкова міліція як суб'єкт профілактики злочинів // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 6. – С. 153–155. 9. Бригінець О. О. Забезпечення реалізації адміністративно-правового статусу податкової міліції як спеціального підрозділу по боротьбі з податковими правопорушеннями / О. О. Бригінець // Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. – 2010. – № 3. – С. 197–205. 10. Мельник М. І. Суд та інші правоохоронні органи. Правоохоронна діяльність / М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2000. – 310 с. 11. Бандурка О. О. Організаційно-правовий статус податкової міліції України : монографія / О. О. Бандурка. – Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. – 246 с. 12. Парламент поддержал восстановление финансовой полиции [Електронний ресурс] / Civil Georgia. – Режим доступу: <http://www.civil.ge/rus/article.php?id=20030>. – 03.09.2009. 13. Азаров: 86% всех налогов и сборов платит крупный бизнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://delo.ua/ukraine/azarov-86-vseh-nalogov-i-sborov-platit-krupnyj-biznes-175324/>. – Назва з титулу екрана. 14. Митну та податкову адміністрації можуть об'єднати [Електронний ресурс] / за матеріалами «Інтерфакс-Україна» // Дзеркало тижня. Україна. – 29.03.2011. – Режим доступу: http://news.dt.ua/ECONOMICS/mitnu_ta_podatkovu_administratsiyi_mozhut_obednati-78426.html. – Назва з титулу екрана. 15. Хорошковський хотів би посилити податкову міліцію [Електронний ресурс] / за матеріалами «РБК-Україна» // Дзеркало тижня. Україна. – 22.02.2012. – Режим доступу: http://news.dt.ua/POLITICS/horoshkovskiy_hotiv_bi_posiliti_podatkovu_militsiyu-97681.html. – Назва з титулу екрана.

Надійшла до редколегії 20.03.2012

Исследованы теоретические взгляды ученых относительно места налоговой милиции в системе органов государственной власти. С учетом отечественного и зарубежного опыта обоснована авторская позиция по данному вопросу.

The theoretical looks of scientists are investigational in relation to the place of tax militia in the system of public authorities. Taking into account home and foreign experience authorial position is reasonable on this question.